

Asia: VN/13534/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STTK arvioi esitystä erityisesti palkansaajien ostovoiman, verotuksen oikeudenmukaisuuden, työllisyysvaikutusten sekä työelämän toimivuuden näkökulmasta.

Yleiset huomiot

STTK pitää myönteisenä sitä, että hallitus pyrkii vahvistamaan kotitalouksien ostovoimaa ja tukemaan talouskasvua tilanteessa, jossa talouskehitys on edelleen heikkoa ja monien palkansaajien toimeentulo on kiristynyt. Erityisesti rakentamisen pitkään jatkunut matalasuhdanne ja työmatkakustannusten nousu edellyttävät toimia, joilla tuetaan kotitalouksien kysyntää ja työn vastaanottamisen kannustimia.

STTK katsoo kuitenkin, että esityksen veronkevennykset kohdistuvat epätasaisesti eri tuloluokkiin. Hallituksen esityksen mukaan merkittävä osa veronkevennyksistä kohdistuu suurituloisimmille kotitalouksille, ja vaikutus tuloeroihin on tuloeroja kasvattava. Tämä heikentää verojärjestelmän oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista hyväksyttävyyttä.

STTK korostaa, että veropolitiikan tulee tukea laajasti palkansaajien ostovoimaa eikä painottua ensisijaisesti korkeampituloisia hyödyttäviin kevennyksiin.

Kotitalousvähennys

STTK suhtautuu varovaisen myönteisesti kotitalousvähennyksen määräaikaiseen korottamiseen erityisesti tilanteessa, jossa tavoitteena on tukea rakennusalaa ja palvelukysyntää.

Kotitalousvähennyksellä voi olla myönteisiä vaikutuksia palveluiden kysyntään sekä yksittäisten kotitalouksien mahdollisuuksiin hankkia esimerkiksi hoiva-, siivous- ja korjauspalveluita. Lisäksi vähennys voi osaltaan kannustaa käyttämään rekisteröityjä palveluntarjoajia.

STTK kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksen omien vaikutusarvioiden mukaan kotitalousvähennyksen työllisyysvaikutukset ovat tutkimusnäytön perusteella keskimäärin hyvin pieniä eikä vaikutuksia harmaan talouden vähenemiseen ole voitu selkeästi osoittaa.

Lisäksi vähennys hyödyttää käytännössä eniten niitä kotitalouksia, joilla on riittävästi verotettavia tuloja, mahdollisuus ostaa palveluita markkinoilta sekä kyky hyödyntää vähennyksen enimmäismääriä.

Pienituloiset palkansaajat, osa-aikatyötä tekevät, työttömät sekä monet eläkeläiset eivät pysty hyödyntämään vähennystä täysimääräisesti. STTK pitää ongelmallisena, että julkisia varoja kohdennetaan verotukena instrumenttiin, jonka tulonjakovaikutukset ovat selvästi regressiivisiä.

STTK korostaa, että hoiva- ja kotitalouspalveluiden saatavuutta tulisi ensisijaisesti vahvistaa kehittämällä julkisia palveluita ja kohtuuhintaisia palvelumalleja eikä pelkästään verovähennyksiä kasvattamalla.

Liikunta- ja kulttuuriedun korotus

STTK pitää lähtökohtaisesti perusteltuna työnantajan tarjoaman liikunta- ja kulttuuriedun enimmäismäärän tarkistamista vastaamaan yleistä hintakehitystä. Työhyvinvoinnin, työssä jaksamisen ja työkyvyn tukeminen on tärkeää erityisesti työurien pidentämisen näkökulmasta.

STTK pitää myös myönteisenä sitä, että liikuntaedun käyttöalaa selkeytetään lainsäädännössä.

Samalla STTK huomauttaa, että liikunta- ja kulttuuriedut koskevat vain niitä työntekijöitä, joiden työnantajilla on taloudelliset mahdollisuudet tarjota kyseisiä etuja. Käytännössä etujen käyttö painottuu vakaisiin kokoaikaisiin työsuhteisiin sekä suurempiin työnantajiin. Osa pienituloisista, epätyypillisissä työsuhteissa olevista tai julkisella sektorilla työskentelevistä palkansaajista jää edelleen etujen ulkopuolelle.

STTK korostaa, että työhyvinvointia tukevien etujen kehittämisessä on huolehdittava yhdenvertaisesta saavutettavuudesta eri palkansaajaryhmien välillä.

Matkakuluvähennys

STTK pitää perusteltuna matkakuluvähennyksen omavastuun väliaikaista alentamista tilanteessa, jossa työmatkakustannukset ovat nousseet merkittävästi.

Muutos tukee erityisesti niitä palkansaajia, joilla ei ole tosiasiallista mahdollisuutta käyttää joukkoliikennettä ja joiden työssäkäynti perustuu oman auton käyttöön.

STTK kuitenkin toteaa, että vaikutus yksittäisen palkansaajan verotukseen jää hallituksen esityksen mukaan keskimäärin melko pieneksi. Lisäksi vähennys hyödyttää vain verovelvollisia, joilla matkakulut ylittävät omavastuurajan.

Pitkällä aikavälillä työmatkakustannusten ongelmia tulee ratkaista ensisijaisesti kehittämällä toimivaa joukkoliikennettä, alueellista saavutettavuutta ja kestäväää liikennepoliitikkaa.

Tulonjakovaikutukset

STTK pitää huolestuttavana sitä, että esityksen yhteisvaikutusten arvioidaan kasvattavan tuloeroja. Hallituksen esityksen mukaan vaikutukset kohdistuvat euromääräisesti ja suhteellisesti voimakkaimmin ylimpiin tuloluokkiin.

STTK katsoo, että nykyisessä taloustilanteessa veroratkaisujen tulisi ensisijaisesti vahvistaa pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, sillä tämä tukisi tehokkaimmin myös kotimaista kysyntää ja talouskasvua.

Yhteenveto

STTK pitää esityksen tavoitteita osin kannatettavina erityisesti kotitalouksien kysynnän ja työssäkäynnin tukemisen näkökulmasta. Esitykseen sisältyy kuitenkin merkittäviä oikeudenmukaisuus- ja tulonjakokysymyksiä.

STTK korostaa, että:

- veropolitiikan tulee vahvistaa erityisesti pieni- ja keskituloisten ostovoimaa,
- verotukien vaikuttavuutta tulee arvioida kriittisesti tutkimusnäytön perusteella,
- työhyvinvointia tukevien etujen saavutettavuudesta on huolehdittava yhdenvertaisesti sekä
- julkisen talouden tasapainottamista ei tule toteuttaa tavalla, joka kasvattaa tuloeroja ja heikentää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta.

Lisätietoja STTK:ssa:

Seppo Nevalainen, ekonomisti

seppo.nevalainen@sttk.fi

Gylling Päivi
STTK ry.